

PROJEKT ZAŁOŻEŃ

PROJEKTU USTAWY O ZINTEGROWANYM SYSTEMIE KWALIFIKACJI

I. CEL PROJEKTOWANEJ USTAWY

Warunkiem zapewnienia odpowiedniej dynamiki rozwoju gospodarczego w obecnych czasach jest przede wszystkim wysoka jakość kapitału ludzkiego. Działania w zakresie zintegrowania systemu kwalifikacji mają służyć bardziej efektywnej realizacji polityki na rzecz uczenia się przez całe życie, która odpowiada potrzebom współczesnej gospodarki opartej na wiedzy. Działania w tym zakresie wpisane są również w szerszy kontekst zmian zachodzących w Europie, znajdujących odzwierciedlenie w dokumentach wydawanych w Unii Europejskiej już od 2000 r.: w Strategii Lizbońskiej (konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie w dniach 23 i 24 marca 2000 r.) oraz w Strategii Europa 2020 (Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 3 marca 2010 r. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu¹⁾). W tych dokumentach strategicznych wskazuje się na rozwój europejski oparty na

¹⁾

- 1) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) (2241/2004/WE), (Dz. U. UE. L 390 z 31.12.2004, str. 6);
- 2) Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE), (Dz.U.UE. L 394 z 30.12.2006, str. 10);
- 3) Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C 111/01), (Dz.U.UE C 111 z 6.05.2008, str. 1);
- 4) Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej Współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET2020”) (2009/C 119/02) (Dz.U.UE C 119 z 28.05.2009, str. 2);
- 5) Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (2009/C 155/01), (Dz.U.UE C 155 z 8.07.2009, str. 1);
- 6) Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET,) (2009/C 155/02), (Dz. U. C 155 z 8.7.2009, str. 11);
- 7) Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (2012/C 398/01), (Dz.U.UE C 398 z 22.12.2012, str. 1);
- 8) Zalecenie Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2014 r. – projekt.

innowacyjności i wysokim zatrudnieniu, w tym przez promowanie mobilności ludzi na europejskim i krajowych rynkach pracy. Kluczową rolę w realizacji tych celów w Unii Europejskiej pełni Europejska Rama Kwalifikacji (dalej „ERK”), czyli przyjęta w UE struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach UE. ERK oraz inne narzędzia w obszarze uczenia się przez całe życie zostały rekomendowane krajom UE do przyjęcia na podstawie *Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie*, *Zalecenia Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego* oraz *Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2014 r.*

Do strategicznych zadań Polski należy konieczność stworzenia powszechnego i atrakcyjnego systemu uczenia się przez całe życie, w tym budowa krajowego systemu kwalifikacji jako części europejskiej przestrzeni uczenia się przez całe życie, spójnego z założeniami ERK. Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (dalej „ZSK”) wpłynie na rozwój gospodarczy Polski poprzez zwiększenie poziomu kapitału ludzkiego oraz zwiększenie efektywności procesu dopasowań popytu i podaży na rynku pracy. Jest to istotne wyzwanie, gdyż Polskę na tle innych krajów Unii Europejskiej negatywnie wyróżnia niski poziom kompetencji osób dorosłych oraz ich niskie zaangażowanie w podnoszenie i uzupełnianie kompetencji po zakończeniu edukacji formalnej. Ponadto, liczba osób dorosłych uczących się nie wzrosła w Polsce od 2004 r., pomimo kilkunastokrotnego wzrostu nakładów ze środków publicznych (w tym środków EFS) na rozwój kapitału ludzkiego. Również zaangażowanie polskich pracodawców w finansowanie szkoleń swoich pracowników jest mniejsze niż w innych krajach w Europie.

Niskie zaangażowanie dorosłych Polaków oraz przedsiębiorstw w inwestowanie w kapitał ludzki związane jest z funkcjonowaniem krajowego systemu kwalifikacji w Polsce:

- brakuje łatwo dostępnej informacji o kwalifikacjach nadawanych w Polsce, o jakości tych kwalifikacji oraz warunkach, które osoba ucząca się musi spełnić, aby określoną kwalifikację zdobyć;
- pracodawcy nie mają narzędzi wspierających w określaniu deficytów kompetencji i kwalifikacji pracowników oraz komunikowaniu swoich potrzeb do instytucji wspierających nabywanie kompetencji oraz kwalifikacji;
- w wielu przypadkach jakość oferty edukacyjnej nie jest w dostateczny sposób powiązana z potrzebami rynku pracy oraz osób uczących się;

- poza mechanizmem akredytacji kuratora oświaty dla podmiotów prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych nie istnieje system akredytacji instytucji sektora pozaformalnego, w efekcie uczący się i pracodawcy nie są w stanie ocenić jakości usługi szkoleniowej przed rozpoczęciem szkolenia;
- brakuje powszechnego, obejmującego wszystkie rodzaje kwalifikacji, systemu walidacji efektów uzyskanych w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnego uczenia się (np. uznawania kompetencji zdobywanych w toku wykonywania pracy), co wydłuża i podnosi koszty uzyskiwania kwalifikacji;
- świadectwa i certyfikaty nadawane poza systemem oświaty i szkolnictwa wyższego bardzo często nie są wiarygodne dla pracodawców, przez co uzyskiwanie dodatkowych kompetencji nie zawsze przekłada się na poprawę sytuacji na rynku pracy.

Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji pozwoli obniżyć wyżej wymienione bariery dla inwestowania w kapitał ludzki w Polsce.

Celem regulacji wprowadzającej narzędzia dla lepszej integracji systemu kwalifikacji jest podniesienie poziomu kapitału ludzkiego w Polsce (poprzez wzrost liczby osób uczących się i zwiększenie efektywności inwestycji w kapitał ludzki) oraz zwiększenie dopasowania popytu i podaży na rynku pracy, szczególnie w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemów oświaty oraz szkolnictwa wyższego. W przypadku kwalifikacji włączonych do ZSK (spełniających kryteria określone w ustawie) osiągnięte zostaną następujące korzyści:

- ułatwienie dostępu do wiarygodnej informacji o kwalifikacjach możliwych do uzyskania w Polsce, a przez to ułatwienie osobom uczącym się oraz pracodawcom wyboru odpowiadającej ich potrzebom usługi edukacyjnej;
- podniesienie jakości uzyskiwanych kwalifikacji (wszystkie kwalifikacje ujęte w ZSK będą posiadały wewnętrzne i zewnętrzne systemy zapewniania jakości; ZSK będzie narzędziem, dzięki któremu instytucje certyfikujące i szkolące będą mogły lepiej informować o jakości swoich usług i dzięki temu w większym niż dziś stopniu będą mogły konkurować jakością swoich usług);
- otwarcie nowych możliwości nabywania kwalifikacji niezależnie od tego gdzie, jak i kiedy nastąpiło osiągnięcie efektów uczenia się;
- usprawnienie procesów rekrutacji pracowników poprzez łatwiejszą identyfikację posiadanych przez kandydatów do pracy wiedzy, umiejętności i kompetencji

społecznych, udokumentowanych posiadanymi przez nich kwalifikacjami (przedsiębiorcom łatwiej będzie ocenić kompetencje przyszłego pracownika jeszcze przed odbyciem rozmowy kwalifikacyjnej, co prowadzić będzie do skrócenia procesu rekrutacji pracowników oraz obniżenia kosztów rekrutacji; natomiast pracownikom posiadającym wiarygodny dyplom, świadectwo lub certyfikat, zawierające odniesienie do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, łatwiej będzie znaleźć zatrudnienie albo uzyskać awans zawodowy);

- ułatwienie zarządzania zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwach, w tym określanie ścieżek rozwoju zawodowego pracowników;
- ułatwienie mobilności pracowników na polskim i europejskim rynku pracy poprzez wskazanie kompetencji (efektów uczenia się) w ramach wydawanych w Polsce dyplomów, świadectw i certyfikatów;
- zwiększenie efektywności wydawania środków na kształcenie i szkolenie, tj. zarówno środków publicznych (Fundusz Pracy w tym Krajowy Fundusz Szkoleniowy, Europejski Fundusz Społeczny), jak i środków prywatnych (środki własne przedsiębiorców i osób uczących się).

Przygotowania do wdrożenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji poprzedza wielowątkowa debata tocząca się zarówno na szczeblu rządowym, jak w wśród partnerów społecznych. Na szczeblu rządowym działania od 2010 r. koordynuje Międzyresortowy Zespół do spraw uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji (zwany dalej „Międzyresortowy Zespół ds. LLL”) powołany na podstawie Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji. Przewodniczącym Międzyresortowego Zespołu ds. LLL jest Minister Edukacji Narodowej, a w skład Zespołu wchodzi Ministerowie: Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego, Spraw Zagranicznych oraz przedstawiciel Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W ramach Międzyresortowego Zespołu ds. LLL został utworzony Komitet Sterujący do spraw krajowych ram kwalifikacji, który koordynował prace dotyczące wdrażania krajowych ram kwalifikacji w szkolnictwie wyższym, a także działania dotyczące przygotowania propozycji Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz elementów niezbędnych do lepszej integracji systemu kwalifikacji w Polsce. Ponadto, od 2011 r. w ramach projektu systemowego „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru

Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie” (Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013) realizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych, prowadzona jest szeroka debata społeczna. W debacie bierze udział około 200 osób – przedstawiciele blisko 80 instytucji: partnerów społecznych (związki zawodowe, organizacje pracodawców), urzędów pracy, instytucji edukacyjnych, instytucji szkoleniowych, środowisk doradców zawodowych i edukacyjno-zawodowych, organizacji pozarządowych oraz urzędów administracji publicznej.

Założenia oraz scenariusz wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji zostały określone w przyjętym przez Międzyresortowy Zespół ds. LLL oraz Komitet Rady Ministrów ds. Europejskich raporcie referencyjnym pt. „Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji”. Raport został następnie przyjęty przez Grupę Doradczą Komisji Europejskiej ds. Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK) i opublikowany na oficjalnym portalu ERK. Przyjęcie ustawy o ZSK zrealizuje założenia opisane w raporcie referencyjnym.

II. ISTOTA PROPONOWANYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ ZAKRES PRZEWIDYWANEJ REGULACJI

W aktualnym stanie prawnym w polskim systemie kwalifikacji funkcjonują dwa autonomiczne, ale wewnętrznie spójne podsystemy w obszarach szkolnictwa wyższego oraz oświaty. Poza szkolnictwem wyższym i oświatą można wyodrębnić trzeci obszar, w którym kwalifikacje nadawane są na warunkach swobody działalności gospodarczej lub w sposób regulowany przez właściwych ministrów w ramach realizacji zadań w poszczególnych działach administracji publicznej (chodzi o wymagania kwalifikacyjne i warunki określone w przepisach odrębnych). Dla tych kwalifikacji nie ma ustalonych ogólnych zasad dotyczących ich tworzenia, nadawania i jakości, które jako całość stanowiłyby trzeci, wewnętrznie spójny podsystem w zintegrowanym polskim systemie kwalifikacji. Obecnie te trzy obszary, w których nadawane są kwalifikacje, nie są ze sobą dostatecznie powiązane, co ogranicza możliwości efektywnej realizacji celów polityki uczenia się przez całe życie. Istotą proponowanych rozwiązań jest wprowadzenie systemowych rozwiązań w zakresie tworzenia i nadawania kwalifikacji poza szkolnictwem wyższym i oświatą oraz większa integracja wszystkich trzech podsystemów kwalifikacji. Konstrukcja ZSK zasadza się na unormowaniu praw przysługujących podmiotom prawa: obywatelom i instytucjom (instytucjom rynkowym i administracji publicznej), którym towarzyszyć będą unormowania dotyczące warunków

i procedur, jakie należy stosować w celu wykonywania ustanowionych uprawnień. Innymi słowy, skorzystanie z narzędzi prawnych tworzących ZSK, m.in. wprowadzenie kwalifikacji do ZSK, czy to przez zainteresowany podmiot prywatny, czy publiczny - nie będzie obligatoryjne. Zainteresowany podmiot będzie podejmował decyzję o skorzystaniu z uprawnień wynikających z ZSK kierując się indywidualną oceną korzyści wynikających z ZSK, takich choćby jak zwiększenie konkurencyjności na rynku, czy zwiększenia zainteresowania daną kwalifikacją wśród uczących się ze względu na potrzeby rozwoju gospodarki w danym sektorze.

Zintegrowany System Kwalifikacji obejmie kwalifikacje nadawane w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego oraz kwalifikacje zarejestrowane nadawane poza tymi systemami, które spełniają wymagania określone w ustawie. Zintegrowany System Kwalifikacji będzie powszechny, ale nie obowiązkowy. Wprowadzi nowe możliwości nabywania kwalifikacji przez osoby uczące się w każdym wieku. System będzie obejmował kwalifikacje uzyskiwane przez uczących się: uczniów, studentów oraz osoby dorosłe nabywające lub rozwijające kwalifikacje niezbędne do ich rozwoju osobistego i zawodowego. System będzie służył instytucjom organizującym kształcenie i szkolenie poprzez wprowadzenie rozwiązań systemowych określających zasady tworzenia kwalifikacji i ich wprowadzania do ZSK. Proponowane rozwiązania będą również służyły wsparciem dla instytucji rynku pracy, w tym służb zatrudnienia, które będą mogły w lepszy sposób wspierać osoby bezrobotne i poszukujące pracy w nabywaniu przez nie kwalifikacji potrzebnych dla znalezienia pracy. Pracodawcy będą mieli ułatwione możliwości zarządzania ludźmi, w szczególności przy rekrutacji osób o określonych kwalifikacjach oraz w sferze rozwoju kompetencji i kwalifikacji zatrudnionych pracowników. ZSK umożliwi ministrom i szefom urzędów centralnych prowadzenie bardziej efektywnej polityki w zakresie rozwoju zasobów kwalifikowanych kadr w obszarze ich działania.

Kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji będą miały ustalony poziom odpowiadający charakterystyce poziomu w Polskiej Ramie Kwalifikacji oraz będą wpisane do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Każda wpisana do rejestru kwalifikacja będzie miała opis efektów uczenia się zgodny z ustalonym standardem opisu. W zintegrowanym systemie kwalifikację będzie można nadać bez względu na czas i miejsce uczenia się oraz na czas i miejsce przeprowadzenia walidacji wymaganych efektów uczenia się. Nie dotyczy to jedynie kwalifikacji, w odniesieniu do których szczególne lub dodatkowe warunki odnośnie miejsca i czasu walidacji określił podmiot ustanawiający daną kwalifikację, lub takie warunki

wynikają z przepisów prawa dotyczących danej kwalifikacji. Powyższa zasada otworzy nowe możliwości uznawania efektów uczenia się w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnego uczenia się oraz akumulowania i przenoszenia osiągnięć.

Proponowane ogólne zasady zapewniania jakości kwalifikacji oraz zasady zapewniania jakości walidacji, odnoszące się do kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego, będą skonstruowane w sposób umożliwiający różnorodność rozwiązań szczegółowych, dotyczących tworzenia i nadawania kwalifikacji.

Projektowane rozwiązanie umożliwi wdrożenie w Polsce Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji poprzez:

- 1) wprowadzenie do systemu prawnego Polskiej Ramy Kwalifikacji odniesionej do Europejskiej Ramy Kwalifikacji
- 2) określenie standardu opisu kwalifikacji;
- 3) określenie zasad wprowadzania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz kompetencji właściwych ministrów w tym zakresie;
- 4) wprowadzenie do systemu prawnego Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji oraz określenie zasad jego funkcjonowania;
- 5) określenie zasad uzyskiwania kwalifikacji (certyfikowania, walidowania) w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz kompetencji właściwych ministrów w tym zakresie;
- 6) wskazanie podmiotu koordynującego Zintegrowany System Kwalifikacji oraz określenie jego zadań.

Warunkiem zintegrowania różnych podsystemów kwalifikacji jest m.in. ustalenie jednolitej terminologii dotyczącej tej dziedziny. Proponuje się wprowadzenie następujących definicji legalnych:

Akumulowanie osiągnięć to etapowe gromadzenie osiągnięć w celu uzyskania kwalifikacji.

Certyfikacja to nadanie kwalifikacji osobie poprzez wydanie odpowiedniego dokumentu.

Efekty uczenia się to wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne – nabyte w procesie uczenia się.

Ewaluacja to analiza funkcjonowania instytucji certyfikującej prowadząca do diagnozy procesów związanych z nadawaniem kwalifikacji, służąca zapewnianiu i doskonaleniu jakości kwalifikacji. Ewaluacja może być wewnętrzna lub zewnętrzna.

Kompetencje społeczne to zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kwalifikacja to określony zestaw efektów uczenia się – zgodnych z ustalonymi wymaganiami – których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję certyfikującą.

Kwalifikacja cząstkowa to rodzaj kwalifikacji nadawanych zarówno w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. Kwalifikacja cząstkowa nie może stanowić podbudowy dla kwalifikacji pełnej. Kwalifikacje cząstkowe nadawane w systemie oświaty mogą składać się na kwalifikacje pełne nadawane w tym systemie.

Kwalifikacja pełna to rodzaj kwalifikacji, która jest nadawana wyłącznie w ramach systemów oświaty i szkolnictwa wyższego, po osiągnięciu efektów uczenia się odpowiadających wymaganiom dla kwalifikacji nadawanych po określonych etapach kształcenia. Kwalifikacja pełna może stanowić podbudowę dla innej kwalifikacji pełnej.

Kwalifikacja zarejestrowana to opisany w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji zestaw efektów uczenia się, którego osiągnięcie jest formalnie potwierdzone przez uprawnione instytucje certyfikujące.

Osiągnięcie to wyodrębniony zestaw efektów uczenia się, których uzyskanie przez osobę zostało potwierdzone w procesie walidacji. Zestaw ten stanowi część wymagań dla kwalifikacji.

Polska Rama Kwalifikacji to opis hierarchii poziomów kwalifikacji w Polsce. Poziomy w PRK odpowiadają poziomom w Europejskiej Ramie Kwalifikacji

Poziom kwalifikacji (PRK) to określany liczbą (od 1 do 8) wynik porównania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów w Polskiej Ramie Kwalifikacji.

Przenoszenie osiągnięć to uznawanie walidacji, która była przeprowadzona w związku z ubieganiem się o inną kwalifikację.

Umiejętności to zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Walidacja to proces sprawdzania, czy dana osoba uzyskała efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji.

Wiedza to zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk, przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Zapewnianie jakości nadawania kwalifikacji to zestaw procedur, które służą zapewnianiu poprawności działań na wszystkich etapach walidacji i certyfikacji.

Zewnętrzne Zapewnianie Jakości to monitorowanie działań i prowadzenie ewaluacji zewnętrznej przez uprawniony podmiot zewnętrzny w stosunku do instytucji certyfikującej.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) to publiczny rejestr ewidencjonujący nadawane w Polsce kwalifikacje, które spełniają wymagania określone w ustawie.

Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK) to ogólnokrajowy system, którego konstytutywnymi elementami są: Polska Rama Kwalifikacji (PRK) i Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, a ponadto regulacje prawne dotyczące: opisu kwalifikacji, przypisywania poziomów PRK do kwalifikacji, jakości wymagań ustalanych dla kwalifikacji, jakości procesów związanych z nadawaniem kwalifikacji (walidacji, certyfikacji), oraz ogólnych zasad nadawania kwalifikacji (w tym akumulowania i przenoszenia osiągnięć).

III. ZASADNICZE KWESTIE WYMAGAJĄCE UREGULOWANIA

1. Polska Rama Kwalifikacji (PRK)

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C 111/01) (Dz. U. C 111 z 06.05.2008 r.) określa w załączniku ośmiopoziomową Europejską Ramę Kwalifikacji (ERK) i rekomenduje krajom członkowskim UE tworzenie swoich krajowych ram, które będą miały jasno określone odniesienie do ERK. ERK określa zatem strukturę poziomów kwalifikacji stanowiących układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji umożliwiające porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach.

Projektowana regulacja ustanawia Polską Ramę Kwalifikacji (PRK), która jest opisem hierarchii poziomów kwalifikacji w Polsce. W PRK wyróżnia się 8 poziomów kwalifikacji, które odpowiadają 8 poziomom w ERK. Wyróżnione w PRK poziomy kwalifikacji określone zostaną za pomocą charakterystyk efektów uczenia się ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W PRK charakterystyki poziomów ustalone zostaną na dwóch stopniach ogólności. Charakterystyki pierwszego stopnia są najbardziej ogólne i dotyczą wszystkich kwalifikacji – mają charakter uniwersalny. Uniwersalne charakterystyki poziomów określa załącznik do założeń. Charakterystyki drugiego stopnia są mniej ogólne i odnoszą się do trzech grup kwalifikacji:

- 1) typowych dla kształcenia ogólnego;
- 2) typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego;
- 3) typowych dla szkolnictwa wyższego.

Charakterystyki drugiego stopnia stanowią rozwinięcie charakterystyk uniwersalnych, uwzględniając specyfikę danej grupy kwalifikacji. Uniwersalne charakterystyki poziomów oraz charakterystyki drugiego stopnia stanowią integralną całość. Poziomy w PRK będą przypisywane kwalifikacjom nadawanym w ramach edukacji formalnej - kwalifikacje pełne i częściowe, oraz w ramach edukacji pozaformalnej - kwalifikacje częściowe. Kwalifikacje pełne na poziomach 1-4 nadawane są wyłącznie w systemie oświaty, a kwalifikacje pełne na poziomach 6-8 nadawane są wyłącznie w systemie szkolnictwa wyższego. Dla kwalifikacji pełnych i częściowych nadawanych w tych systemach nie przygotowuje się opisu kwalifikacji zgodnie ze standardem, o którym mowa w pkt. III.2. założeń.

Uwzględniając powyższe założenia, charakterystyki poziomów pierwszego i drugiego stopnia zostaną określone w następującym układzie:

- 1) uniwersalne charakterystyki poziomów w PRK;
- 2) charakterystyki poziomów typowe dla kształcenia ogólnego;
- 3) charakterystyki poziomów typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego;
- 4) charakterystyka piątego poziomu PRK, która nie jest typowa dla kształcenia i szkolenia zawodowego;
- 5) charakterystyki poziomów typowe dla szkolnictwa wyższego.

Charakterystyki poziomów typowych dla szkolnictwa wyższego będą określone wyłącznie przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.).

2. Standard opisu kwalifikacji

Proponuje się unormowanie standardu opisu kwalifikacji. Opis kwalifikacji sporządzony według standardu będzie stosowany w procedurze wprowadzania kwalifikacji spoza systemów oświaty i szkolnictwa wyższego do ZSK (vide pkt III 3 założeń), a następnie znajdzie swoje odzwierciedlenie w opisie kwalifikacji podanym do wiadomości publicznej przez portal Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Standard opisu kwalifikacji będzie obejmował:

- 1) informacje ogólne o kwalifikacji:
 - a) nazwę kwalifikacji i informację, czy jest to kwalifikacja cząstkowa, czy pełna;
 - b) oznaczenie poziomu kwalifikacji w PRK;
 - c) syntetyczną charakterystykę kwalifikacji;
 - d) orientacyjny nakład pracy potrzebny do uzyskania kwalifikacji;
 - e) drogi dochodzenia do efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji;
 - f) sposób walidowania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji,
 - g) inne warunki, które poza walidacją wymaganych efektów uczenia się, musi spełnić osoba ubiegająca się o kwalifikację;
- 2) informacje o efektach uczenia się wymaganych dla kwalifikacji przedstawione następująco:
 - a) syntetyczne scharakteryzowanie efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, poprzez wskazanie rodzajów działań, jakie może podejmować osoba posiadająca kwalifikację;

- b) wyodrębnione zestawy efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji wraz z odpowiednimi komentarzami, uzupełnione o przykładowe metody sprawdzania, czy dany zestaw efektów uczenia się został osiągnięty,
 - c) efekty uczenia się w poszczególnych zestawach, przypisane do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, dodatkowo objaśnione za pomocą przykładowych kryteriów pozwalających ustalić, czy dany efekt uczenia się został osiągnięty;
- 3) informacje o instytucjach uprawnionych do nadawania kwalifikacji (certyfikowania):
- a) nazwy podmiotów uprawnionych (lub nazwę grupy podmiotów),
 - b) adresy podmiotów uprawnionych (lub w przypadku grup podmiotów wskazanie, gdzie jest dostępny wykaz tych instytucji wraz z ich adresami);

Ponadto w przypadku projektu nowo tworzonych kwalifikacji, poza informacjami zawartymi w pkt 1-3, standard opisu kwalifikacji obejmuje dodatkowo uzasadnienie celowości utworzenia kwalifikacji uwzględniające:

- a) ocenę zapotrzebowania na nową kwalifikację w kontekście trendów obserwowanych i prognozowanych na rynku pracy oraz rozwoju nowych technologii, a także ważnych potrzeb społecznych oraz strategii rozwojowych kraju lub poszczególnych regionów;
- b) odniesienie nowej kwalifikacji do kwalifikacji o zbliżonym charakterze, które funkcjonują już na rynku - wskazanie na różnice i wartość dodaną;
- c) informację na temat grup osób, które mogłyby uzyskać nową kwalifikację;
- d) opinie interesariuszy

3. Wprowadzanie kwalifikacji do ZSK

3.1. Kwalifikacje w systemach szkolnictwa wyższego i oświaty

Kwalifikacje nadawane na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) są włączone do ZSK z zachowaniem zasad tworzenia, nadawania i zapewniania jakości kwalifikacji określonych w tych ustawach.

Poziomy PRK przypisane do kwalifikacji nadawanych w szkolnictwie wyższym wynikają wprost z przepisów dotyczących funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz z projektowanych regulacji o ZSK. W projektowanych przepisach o ZSK wskazane zostanie, że poziomy 6-8 dla kwalifikacji pełnych to kwalifikacje I, II i III stopnia nadawane na podstawie ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Analogicznie - poziomy PRK przypisane do kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty wynikają wprost z przepisów dotyczących funkcjonowania systemu oświaty oraz z projektowanych przepisów o o ZSK.

3.2. Kwalifikacje spoza systemu szkolnictwa wyższego i oświaty

Zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym za politykę w obszarze kwalifikacji należących do właściwości poszczególnych działów administracji rządowej odpowiadają właściwi ministrowie kierujący odpowiednimi działami. Proponuje się, aby za wprowadzanie kwalifikacji do ZSK w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemu oświaty i systemu szkolnictwa wyższego, byli odpowiedzialni właściwi ministrowie (i szefowie urzędów centralnych). Właściwy minister może upoważnić do wykonywania tego zadania (w całości lub w zakresie wyodrębnionego etapu procedury) organ lub jednostkę organizacyjną podległą ministrowi, organ samorządu zawodowego, organizację gospodarczą, organ rejestrowy lub inną instytucję publiczną. Wprowadzanie kwalifikacji do ZSK będzie się odbywać zgodnie z wymaganiami określonymi w projektowanej ustawie o ZSK. W przypadku kwalifikacji regulowanych w odrębnych przepisach nie nakłada się na właściwych ministrów obowiązku ich wprowadzenia do ZSK. W przypadku kwalifikacji nadawanych na zasadzie swobody działalności gospodarczej złożenie wniosku o wprowadzenie kwalifikacji do ZSK przez zainteresowany podmiot będzie skutkowało obowiązkiem przeprowadzenia przez właściwego ministra postępowania administracyjnego kończącego się wprowadzeniem kwalifikacji do ZSK albo odmową wprowadzenia.

Właściwy minister wprowadza kwalifikację do ZSK z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanego podmiotu (np. organizacji branżowej, zrzeszenia pracodawców). Ustawa określi sposób i tryb zgłaszania wniosków o wprowadzenie kwalifikacji do ZSK oraz zakres informacji wymaganych we wniosku - kwalifikacja we wniosku musi być opisana zgodnie ze standardem opisu kwalifikacji, z uwzględnieniem wymagań dotyczących walidacji, certyfikacji (wskazanie podmiotu certyfikującego) i zapewniania jakości (wskazanie podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości). Koszty rozpatrzenia wniosku będą pokrywane z budżetów właściwych ministrów zaś wnioskodawca będzie ponosił standardową opłatę za rozpatrzenie wniosku, stanowiącą dochód budżetu państwa. Wysokość tej opłaty

ustala minister koordynujący ZSK w porozumieniu z właściwymi ministrami. Opłata powinna pokrywać przeciętny koszt rozpatrzenia wniosku. Opłata nie dotyczy kwalifikacji wprowadzanych do ZSK z inicjatywy właściwego ministra.

Właściwy minister dokonuje oceny formalnej wniosku i dołączonej do wniosku dokumentacji, a następnie przeprowadza ocenę merytoryczną wniosku. Ocena merytoryczna wniosku obejmuje kolejno następujące etapy: (1) ocena zgodności opisu kwalifikacji ze standardem opisu kwalifikacji; (2) merytoryczna ocena kwalifikacji obejmująca m.in. nazwę kwalifikacji, poprawność opisu efektów uczenia się, proponowany poziom PRK oraz odniesienia do już zarejestrowanych kwalifikacji, ocenę wiarygodności proponowanych instytucji certyfikujących.

W przypadku projektów nowo tworzonych kwalifikacji ocena merytoryczna wniosku odejmuje dodatkowy etap, poprzedzający powyższe etapy, tj. etap dotyczący oceny celowości utworzenia nowej kwalifikacji oraz braku podobieństwa do już zarejestrowanej kwalifikacji; ocena ta uwzględnia w szczególności zgodność kwalifikacji z potrzebami rynku pracy i pracodawców, aktualność kwalifikacji oraz realność rozumianą jako dostosowanie do obiektywnych uwarunkowań i możliwość osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w dającym się przewidzieć czasie.

Przeprowadzenie wszystkich etapów procedury kończy się decyzją pozytywną o wprowadzeniu kwalifikacji do ZSK albo decyzją negatywną (odmowną). W postępowaniu w sprawach regulowanych projektowaną ustawą o ZSK stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa o ZSK stanowi inaczej.

Przy wprowadzeniu kwalifikacji do systemu dokonywane jest równocześnie przypisanie jej poziomu PRK. Przypisywanie poziomów PRK do kwalifikacji będzie musiało być zgodne z następującymi zasadami:

- 1) Poziomy PRK mogą być przypisane wyłącznie do kwalifikacji, dla których wymagane efekty uczenia się są opisane zgodnie ze standardem oraz wskazano metody walidacji efektów uczenia się.
- 2) Poziom PRK przypisany kwalifikacji wynika z porównania wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się z charakterystykami poziomów pierwszego i drugiego stopnia w PRK. Przy przypisywaniu poziomów dodatkowym punktem odniesienia są poziomy kwalifikacji nadawane w oświacie i szkolnictwie wyższym.

- 3) Porównywanie wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się z charakterystykami w PRK musi być dokonywane przez ekspertów w odpowiednich dziedzinach, wskazanych przez podmiot ustanawiający kwalifikację.
- 4) Dokonane porównanie wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się z charakterystykami w PRK musi być udokumentowane zgodnie z ustalonym w przepisach standardem.

Minister właściwy ocenia wnioski angażując osoby (ekspertów) z wieloletnim doświadczeniem praktycznym w danej dziedzinie. Przy wyborze zespołu ekspertów należy zapewnić obiektywizm procesu oceny wniosku (brak konfliktu interesów) oraz właściwe przygotowanie merytoryczne zespołu ekspertów. Kompetencje ekspertów powinny odpowiadać zakresowi efektów uczenia się właściwych dla kwalifikacji; należy uwzględnić rodzaj kwalifikacji, jej specyfikę i proponowany poziom PRK; łącznie kompetencje ekspertów muszą obejmować całość projektu nowej kwalifikacji; eksperci powinni reprezentować punkt widzenia różnych grup interesariuszy. Eksperti mogą być pracownikami struktury administracyjnej właściwego ministra lub pochodzić z zewnątrz. Przed wprowadzeniem kwalifikacji do ZSK minister lub szef urzędu centralnego przeprowadza konsultacje, ustalając ich zakres i tryb stosownie do potrzeb. W dokumentacji dotyczącej wprowadzenia kwalifikacji do ZSK minister lub szef urzędu centralnego zawiera informacje o zebranych opiniach.

Minister właściwy akceptuje wniosek (decyzja administracyjna wydana w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania) i wprowadza kwalifikację do ZSK. Decyzja administracyjna obejmuje nadanie kwalifikacji poziomemu PRK. Podejmując decyzję o wprowadzeniu kwalifikacji do ZSK właściwy minister (szef urzędu centralnego) wyznacza podmioty uprawnione do certyfikowania oraz podmioty zewnętrznego zapewniania jakości, uprawnione do ewaluacji zewnętrznej dla kwalifikacji. Wskazując te podmioty minister (szef urzędu centralnego) kieruje się interesem publicznym oraz analizuje zasoby kadrowe i dorobek merytoryczny proponowanych instytucji w dziedzinach właściwych dla danej kwalifikacji. Właściwy minister będzie mógł nadawać uprawnienie do certyfikowania danej kwalifikacji (spoza systemów oświaty oraz szkolnictwa wyższego) kolejnym instytucjom certyfikującym, jeżeli będą one spełniać określone dla tej kwalifikacji kryteria.

Wyznaczone przez ministra instytucje certyfikujące są uprawnione do umieszczania na dokumencie potwierdzającym nadanie kwalifikacji poziomemu PRK w postaci określonego

znaku graficznego. Znaki graficzne określające poziom PRK przypisany do danej kwalifikacji będą istotnie różne dla kwalifikacji pełnych oraz częściowych, w celu wyraźnego odróżniania statusu jednych oraz drugich kwalifikacji.

Minister właściwy czuwa nad prawidłowym sposobem funkcjonowania danej kwalifikacji w ZSK. W przypadku stwierdzenia rażących naruszeń jakości certyfikacji i walidacji, właściwy minister (lub szef urzędu centralnego) odbiera podmiotowi certyfikującemu uprawnienie do nadawania kwalifikacji. Przy czym odebranie uprawnień do certyfikowania nie oznacza unieważnienia dotychczas nadanych kwalifikacji. Analogicznie właściwy minister (szef urzędu centralnego) może odebrać uprawnienie do ewaluacji zewnętrznej. Odbierając dotychczasowemu podmiotowi uprawnienia do certyfikacji właściwy minister bierze pod uwagę opinie podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości i innych podmiotów. Podobnie, odbierając dotychczasowemu podmiotowi uprawnienia do ewaluacji zewnętrznej właściwy minister bierze pod uwagę wpływające opinie. Właściwy minister może także zlecić dodatkową opinię. W obu przypadkach opinie te nie są wiążące dla ministra.

Kolejna zainteresowana instytucja składa wnioski o nadanie uprawnień do certyfikacji już zarejestrowanej kwalifikacji za opłatą. Wysokość tej opłaty ustala minister koordynujący ZSK w porozumieniu z właściwymi ministrami. Opłata stanowi dochód budżetu państwa i powinna pokrywać przeciętny koszt rozpatrzenia wniosku.

W przypadkach gdy jest taka potrzeba, właściwi ministrowie (szefowie urzędów centralnych) wprowadzając kwalifikację do ZSK, określają również wymagania dotyczące posiadania kwalifikacji stanowiących podbudowę dla tej kwalifikacji. Wymagania ustalone dla kwalifikacji są okresowo aktualizowane przez właściwego ministra (szefa urzędu centralnego), który wprowadził kwalifikację do ZSK. Właściwy minister (szef urzędu centralnego) dokonuje aktualizacji kwalifikacji biorąc pod uwagę zachodzące zmiany istotne w kontekście funkcjonowania danej kwalifikacji. W przypadku, gdy kwalifikacja wprowadzona do ZSK utraci aktualność, właściwy minister (szef urzędu centralnego) w drodze decyzji administracyjnej wycofuje ją ze zbioru kwalifikacji ZSK, co oznacza, że taka kwalifikacja nie może już być nadawana, jednak kwalifikacje nadane wcześniej nie tracą aktualności.

4. Zintegrowany rejestr kwalifikacji

Zintegrowany rejestr kwalifikacji (ZRK) stanowić będzie publiczny rejestr ewidencjonujący możliwe do zdobycia w Polsce kwalifikacje, jeżeli spełniają one określone standardy (standard opisu kwalifikacji). ZRK jest więc rejestrem publicznym w rozumieniu ustawy

z dnia 17 lutego 2005 roku o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 poz. 235, z późn. zm.). ZRK będzie rejestrem jawnym, dane dotyczące kwalifikacji w nim zgromadzone będą powszechnie dostępne za pośrednictwem strony internetowej (portalu internetowego). Właściwi ministrowie (szefowie urzędów centralnych) wprowadzający kwalifikacje do ZSK będą mieli obowiązek niezwłocznego informowania podmiotu prowadzącego ZRK o tym fakcie oraz o wszystkich zmianach dotyczących istniejących już w tym rejestrze kwalifikacji w zakresie informacji o kwalifikacji gromadzonych w ZRK (w niektórych przypadkach możliwe będzie automatyczne pobieranie tych informacji z istniejących rejestrów elektronicznych np. POL-on). ZRK jest rejestrem deklaratoryjnym. Konstytutywna dla wpisu w ZRK jest decyzja administracyjna właściwego ministra o wprowadzeniu kwalifikacji do ZSK.

Podmiotem prowadzącym ZRK będzie Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Minister koordynujący ZSK będzie sprawował nadzór nad tym podmiotem w zakresie zadań związanych z prowadzeniem ZRK. Do zadań podmiotu prowadzącego ZRK będzie należało:

- 1) prowadzenie ZRK;
- 2) wykonywanie innych zadań związanych z prowadzeniem tego rejestru, w tym wspieranie organów państwa w działaniach związanych z rozwojem ZSK oraz ustanawianiem kwalifikacji.

Zadania związane z prowadzeniem ZRK obejmują:

- 1) dokonywanie wpisów w ZRK dotyczących kwalifikacji wprowadzonych do ZSK - zakres wpisywanych informacji jest określony w przepisach (dotyczy kwalifikacji nadawanych poza szkolnictwem wyższym i oświatą);
- 2) dokonywanie zmian we wpisach, o których mowa w pkt 1;
- 3) dokonywanie wpisów i zmian we wpisach dotyczących podmiotów certyfikujących i zapewniających jakość kwalifikacji;
- 4) prowadzenie portalu internetowego.

Do zadań podmiotu prowadzącego ZRK będzie należało również:

- 1) ułatwianie dialogu i współdziałania różnych interesariuszy ZSK;
- 2) organizowanie wymiany doświadczeń w dziedzinie kwalifikacji;
- 3) upowszechnianie wiedzy o ZSK, w tym za pośrednictwem portalu internetowego.

Zadania związane z prowadzeniem rejestru prowadzone będą z wykorzystaniem platformy informatycznej. W ramach powstałej platformy podmiot prowadzący uzyska uprawnienie do pozyskiwania danych z innych źródeł i rejestrów zbierających informacje o kwalifikacjach. Informacje zgromadzone w ZRK będą udostępniane za pośrednictwem portalu internetowego

w języku polskim i angielskim. W ZRK zostaną wyróżnione dwa typy użytkowników zewnętrznych – użytkownicy zwykli oraz użytkownicy uprzywilejowani. Użytkownicy uprzywilejowani mają prawo do administrowania wpisami do rejestru w zakresie kwalifikacji, za które ponoszą odpowiedzialność. Uprzywilejowanymi użytkownikami zewnętrznymi ZRK są: minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w zakresie kwalifikacji ujętych w Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym (POL-on), minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w zakresie kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty, w tym w szkolnictwie zawodowym. Zakres informacji o kwalifikacjach nadawanych w systemie szkolnictwa wyższego będzie wynikał z informacji zawartych w POL-on.

Do ZRK wpisane są z urzędu wszystkie kwalifikacje nadawane na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, późn. zm.) i ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Kwalifikacje opisane i nadawane na podstawie przepisów innych ustaw oraz inne kwalifikacje wprowadzane do ZSK na wniosek zainteresowanych podmiotów będą wpisane do rejestru na wniosek właściwego ministra (szefa urzędu centralnego).

5. Nadawanie kwalifikacji w zintegrowanym systemie kwalifikacji – zasady walidacji, certyfikacji i zapewniania jakości

Nadawanie kwalifikacji w systemie oświaty oraz w systemie szkolnictwa wyższego jest uregulowane odrębnymi przepisami tj. ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Nadawanie kwalifikacji uzyskiwanych poza tymi systemami nie jest obecnie podporządkowane jednolitym zasadom zapewniania jakości. Proponuje się wprowadzenie w ustawie wspólnych zasad walidacji, certyfikacji i zapewniania jakości dotyczących tych kwalifikacji, które zostaną włączone do ZSK. Zasady te są spójne z zasadami zapewniania jakości obowiązującymi w systemie oświaty i szkolnictwa wyższego. W zakresie wymagań dotyczących zapewniania jakości zintegrowany system kwalifikacji gwarantuje równe traktowanie wszystkich dziedzin działalności (sektorów, branż) oraz wszystkich rodzajów publicznych i niepublicznych podmiotów zaangażowanych w procesy ustanawiania i nadawania kwalifikacji.

W ZSK kwalifikacje spoza szkolnictwa wyższego i oświaty mogą być nadawane osobom zainteresowanym wyłącznie przez podmioty certyfikujące, które zostały wyznaczone dla

danej kwalifikacji przez właściwego ministra (szefa urzędu centralnego). Podmiot certyfikujący ponosi odpowiedzialność za jakość certyfikacji i walidacji.

W celu zapewnienia jakości nadawanych kwalifikacji każdy podmiot certyfikujący musi być objęty wewnętrznym i zewnętrznym systemem zapewniania jakości. Zadania związane z zewnętrznym zapewnianiem jakości realizuje wyznaczony przez właściwego ministra podmiot.

Przez wewnętrzny system zapewnienia jakości należy rozumieć zestaw procedur, które służą zapewnianiu poprawności działań na wszystkich etapach walidacji i certyfikacji. Wewnętrzny system zapewniania jakości kwalifikacji obejmuje:

- 1) oddzielenie procesów kształcenia i szkolenia od procesów walidacji;
- 2) stałe monitorowanie procesów walidacji przez podmiot certyfikujący;
- 3) okresową, nie rzadziej niż raz na 3 lata, ewaluację wewnętrzną procesów walidacji przez podmiot certyfikujący;
- 4) doskonalenie systemów wewnętrznego zapewniania jakości kwalifikacji przez podmiot certyfikujący;
- 5) doskonalenie walidacji przez instytucję walidującą.

Natomiast przez zewnętrzny system zapewniania jakości należy rozumieć monitorowanie działań i prowadzenie ewaluacji zewnętrznej przez uprawniony podmiot zewnętrzny w stosunku do instytucji certyfikującej. Zewnętrzny system zapewniania jakości kwalifikacji obejmuje:

- 1) monitorowanie wewnętrznych systemów zapewniania jakości kwalifikacji przez podmiot zewnętrznego zapewniania jakości;
- 2) okresową, nie rzadziej niż raz na 5 lat, ewaluację zewnętrzną podmiotu certyfikującego;
- 3) przygotowywanie przez podmiot zewnętrznego zapewniania jakości rekomendacji dotyczących doskonalenia wymagań w zakresie systemów wewnętrznego zapewniania jakości kwalifikacji.

Podmiot przeprowadzający ewaluację zewnętrzną nie może być zależny od podmiotu, którego funkcjonowanie analizuje i diagnozuje w celu zapewnienia jakości i doskonalenia kwalifikacji. Koszty monitorowania i ewaluacji zewnętrznej ponoszą podmioty certyfikujące. Wysokość tych kosztów nie będzie regulowana (swoboda działalności gospodarczej).

Ewaluacja wewnętrzna i zewnętrzna obejmuje przede wszystkim sposób walidowania efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji. Sposób walidowania efektów

uczenia się określa się w opisie kwalifikacji. Sposób walidowania gwarantuje wiarygodne sprawdzenie, czy te efekty uczenia się zostały osiągnięte w dostatecznym stopniu. Opis sposobu walidacji jest publicznie dostępny.

W przeprowadzanie walidacji zaangażowane są osoby z doświadczeniem praktycznym w danej dziedzinie oraz osoby posiadające wymagane przygotowanie w zakresie walidacji. Wymagania dotyczące przygotowania i doświadczenia praktycznego określa podmiot certyfikujący, z uwzględnieniem ewentualnych minimalnych wymagań określonych przez ministra właściwego dla danej kwalifikacji (uprawnienie fakultatywne ze względu na interes publiczny). Podmiot certyfikujący jest odpowiedzialny za właściwe udokumentowanie procesu walidacji. W procedurach związanych z walidacją musi istnieć tryb odwoławczy (lub inny tryb kontroli) określony w opisie kwalifikacji. Kwalifikacje będą nadawane wyłącznie na podstawie pozytywnego wyniku walidacji przeprowadzonej zgodnie z wymaganiami ustalonymi na etapie wprowadzenia kwalifikacji do ZSK, które są określone w opisie kwalifikacji. Walidację przeprowadza podmiot certyfikujący albo inny podmiot, którego walidację podmiot certyfikujący uznaje. O uznaniu ważności przeprowadzonej walidacji rozstrzyga podmiot certyfikujący.

Kwalifikację można nadać bez względu na czas i miejsce uczenia się oraz na czas i miejsce przeprowadzenia walidacji wymaganych efektów uczenia się. Nie dotyczy to kwalifikacji, dla których przepisy prawa lub minister ustanawiający kwalifikację dodatkowo określił warunki odnośnie miejsca i czasu walidacji.

Właściwi ministrowie (szefowie urzędów centralnych) sprawują nadzór nad prawidłowością certyfikowania i walidowania z zachowaniem obowiązujących przepisów dotyczących uprawnień samorządów zawodowych i innych zrzeszeń (korporacji).

Właściwy minister, biorąc pod uwagę szczególne uwarunkowania w danej dziedzinie działalności, może określić dla tej dziedziny szczegółowe wymagania dotyczące monitorowania, okresowych ewaluacji, oraz doskonalenia systemów zapewniania jakości kwalifikacji, a także walidacji.

Podmioty certyfikujące są obowiązane przekazywać właściwemu ministrowi (szefowi urzędów centralnych) informacje o liczbie wydanych certyfikatów; informacja ta może być przekazywana za pośrednictwem ZRK.

6. Koordynacja zintegrowanego systemu kwalifikacji

Za koordynację zintegrowanego systemu kwalifikacji odpowiedzialny będzie minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Kompetencje koordynatora ZSK nie będą ingerowały w zakresy kompetencji ministrów właściwych dla poszczególnych kwalifikacji i będą obejmowały:

- 1) projektowanie szczegółowych (organizacyjno-technicznych) rozwiązań w zakresie ZSK, uwzględniając kierunki rozwoju ZSK, w tym rola regulacyjna w obszarach:
 - a) charakterystyk poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji,
 - b) standardu opisu kwalifikacji (w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemów edukacji i szkolnictwa wyższego),
 - c) zasad przypisywania poziomów PRK do kwalifikacji (w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemów edukacji i szkolnictwa wyższego),
 - d) szczegółowych wymogów dotyczących Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji (ZRK) oraz procedur wpisywania ustanowionych kwalifikacji do ZRK,
 - e) zasad dotyczących jakości kwalifikacji oraz zasad zapewniania jakości walidacji (w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemów edukacji i szkolnictwa wyższego);
- 2) koordynowanie procesu ustalania właściwości ministrów w odniesieniu do poszczególnych kwalifikacji w razie sporów o właściwość lub braku właściwości we współpracy z właściwymi ministrami (rozstrzygnięcia kwestii właściwości poszczególnych ministrów dokonywane będą zgodnie z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego);
- 3) nadzór nad Zintegrowanym Rejestrem Kwalifikacji (ZRK);
- 4) monitorowanie ZSK (na potrzeby Rady Ministrów) i raportowanie;
- 5) obsługa Rady Interesariuszy ZSK

Przy ministrze właściwym do spraw oświaty i wychowania działać będzie Rada Interesariuszy Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Rada Interesariuszy jest ciałem opiniodawczo-doradczym tego ministra, której obsługę administracyjną zapewni organ, przy którym Rada została powołana.

Do zadań Rady Interesariuszy należy:

- 1) wymiana doświadczeń w dziedzinie kwalifikacji,
- 2) opiniowanie proponowanych kierunków zmian w obszarze ZSK, w szczególności aktów normatywnych w tym zakresie,
- 3) bieżące monitorowanie funkcjonowania ZRK,

4) upowszechnianie wiedzy o ZSK w swoich środowiskach.

W skład Rady Interesariuszy wchodzić będą przedstawiciele:

- 1) administracji centralnej
- 2) samorządu terytorialnego
- 3) partnerów społecznych: pracodawców, pracowników, środowisk związanych z edukacją, rynkiem szkoleń oraz osób uczących się.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania przewodniczy Radzie Interesariuszy. Zastępca przewodniczącego Rady Interesariuszy jest wskazywany przez partnerów społecznych. Rada Interesariuszy obraduje w trybie plenarnym oraz w grupach roboczych. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi tryb powoływania i odwoływania członków Rady Interesariuszy oraz regulamin organizacyjny Rady Interesariuszy, biorąc pod uwagę jej zadania oraz skład osobowy.

5) PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Wdrażanie rozwiązań dotyczących Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji będzie stopniowe. Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji będzie uruchamiany etapowo. W pierwszej kolejności wprowadzone zostaną kwalifikacje pełne oraz częściowe nadawane w ramach systemów oświaty i szkolnictwa wyższego. Nastąpi to w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Po tym terminie rozpocznie się wprowadzanie do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji innych kwalifikacji (na wniosek zainteresowanego podmiotu lub z własnej inicjatywy ministra właściwego). Kwalifikacje nadawane poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego, określone odrębnymi przepisami, mogą być wprowadzane do ZRK z inicjatywy właściwego ministra na podstawie przeprowadzonej procedury przypisania danej kwalifikacji poziomu, określonej w projektowanej ustawie, bez zachowania pozostałych wymogów określonych w projektowanej ustawie. Dostosowanie pozostałych wymogów określonych w projektowanej ustawie w zakresie istniejącej (przed wejściem w życie ustawy) dokumentacji dotyczących kwalifikacji spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego będzie musiało nastąpić w terminie 3 lat od dnia wprowadzenia danej kwalifikacji do ZSK. Do tego czasu istniejąca dokumentacja zachowuje ważność.

6) PRZEWIDYWANY TERMIN WEJŚCIA W ŻYCIE PROJEKTOWANYCH PRZEPISÓW

Projektowana regulacja wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

7) OŚWIADCZENIE CO DO ZGODNOŚCI PROJEKTOWANYCH REGULACJI Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

Przedmiot projektowanych regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

8) OCENA, CZY PROJEKT USTAWY BĘDZIE PODLEGAŁ NOTYFIKACJI ZGODNIE Z PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI FUNKCJONOWANIA KRAJOWEGO SYSTEMU NOTYFIKACJI NORM I AKTÓW PRAWNYCH

Projekt regulacji nie wymaga notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).